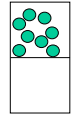
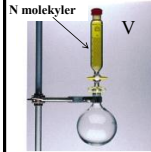

Föreläsning 2.3

Fysikaliska reaktioner

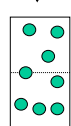
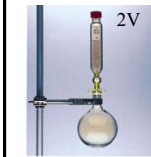
Björn Åkerman
Kemi och biokemi
Chalmers

Entropi är ett mått på sannolikhet

$W_i = 1^N$

$S = k \ln W$

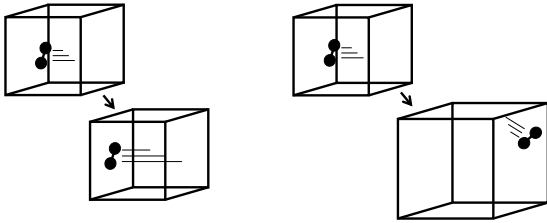
$W_f = 2^N$

$\Delta S = S_f - S_i = Nk \ln 2$

Entropin ökar om temperaturen höjs och/eller volymen ökar

Högre temperatur

Större volym

$\Delta S = C_v \ln (T_f/T_i) + nR \ln (V_f/V_i)$

$\Delta S = C_p \ln (T_f/T_i)$ Konstant tryck; ln2

Andra huvudsatsen

En process sker bara om universum är mer sannolikt efteråt

$\Delta S_{tot} = \Delta S_{sys} + \Delta S_{surr} \geq 0$

Antingen ökar systemets entropi ...

$\Delta S_{sys} > 0$

... eller så ökar omgivningens entropi

$\Delta S_{surr} \geq 0$

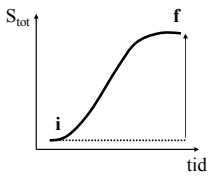

(eller så ökar båda)

Fria energi $\Delta G = \Delta H - T\Delta S$

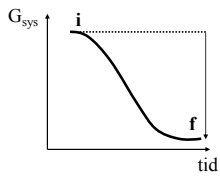
beräknas för systemet men tar hänsyn till omgivningen

$\Delta S_{tot} = \Delta S_{surr} + \Delta S_{sys} > 0 \iff \Delta G_{sys} = \Delta H_{sys} - T\Delta S_{sys} < 0$

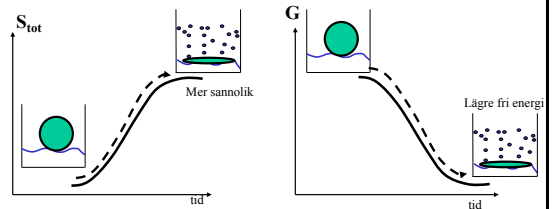
$\Delta S_{tot} > 0$

$\iff$

$\Delta G_{sys} < 0$

Fria energin G sjunker för spontan process

Mer sannolikt

Lägre fri energi

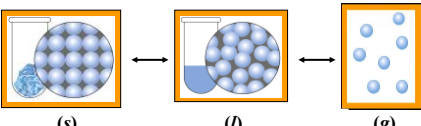
Lägre energi

(g)

Första tillämpningen av fria energin G

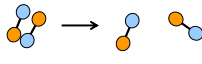
Fasövergångar

(s) (l) (g)

Fysikaliska och kemiska reaktioner

Fysikalisk reaktion

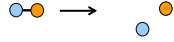
Intermolekylär växelverkan

	Typical energy (kJ·mol ⁻¹)
ion-ion	250
ion-dipole	15
dipole-dipole	2
London	2
hydrogen bonding	20

Molekylernas kinetiska energi vid temperaturen T är $\frac{3}{2}RT =$

Kemisk reaktion

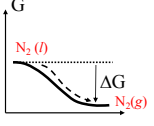
Intramolekylära bindningar

Molecule	Bond dissociation energy (kJ·mol ⁻¹)
H ₂	424
N ₂	932

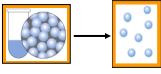
Hur vi använder ΔG på fasövergångar

$N_2(l) \rightarrow N_2(g)$

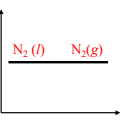
$\Delta G < 0$

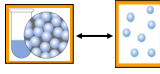
Reaktionen är spontan

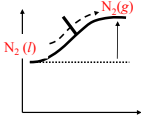
$\Delta G = 0$

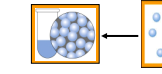
Reaktionen har nått jämvikt

$\Delta G > 0$

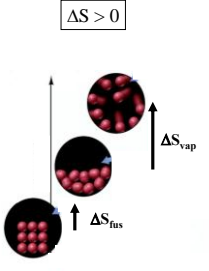

Reaktionen sker inte

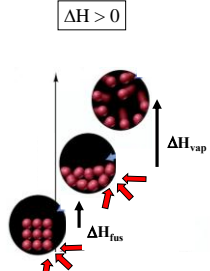
ΔS och ΔH för fasövergångar

$\Delta S > 0$

$(\Delta S_{sys} > 0)$

$\Delta H > 0$

$(\Delta S_{surr} < 0)$

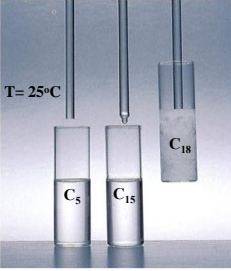
Kokpunkt och smältpunkt beror av intermolekylära krafter

Alkan	ΔH_{vap} (kJ/mol)	T_b (°C)
Metan	8.16	-161.52
Etan	14.68	-88.58
Propan	18.73	-42.07
n-Butan	22.35	-0.49
n-Pentan	25.72	36.06
n-Hexan	28.85	68.7
n-Decan	38.75	174

Kokpunkt T_b

Smältpunkt T_m

$T = 25^\circ C$

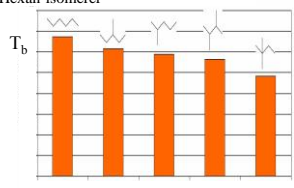

$T_m(^\circ C)$ -130 +10 +28

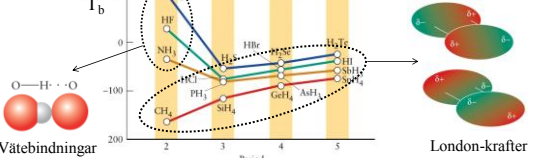
Alkaner C_nH_{2n+2}

Kokpunkt och intermolekylära krafter

Hexan-isomerer

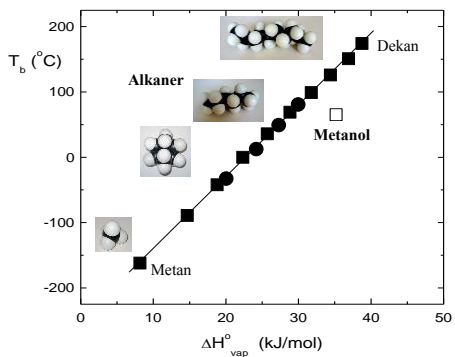
$T_b(rak) > T_b(grenad)$

Vätebindningar

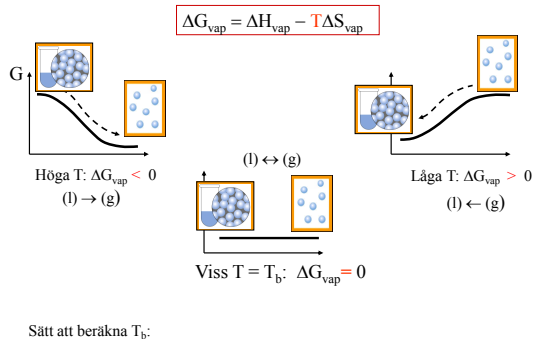
London-krafter

Intermolekylära krafter är viktiga men kan inte förklara allt

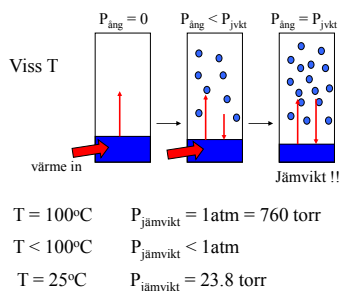

Källa <http://webbook.nist.gov/chemistry/>

Kokpunkten: ånga och vätska i jämvikt

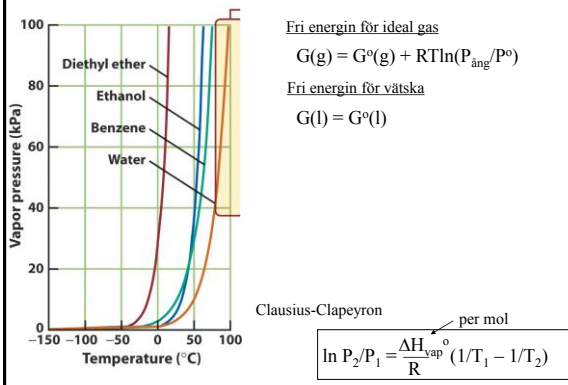

Hur jämvikten ställer in sig

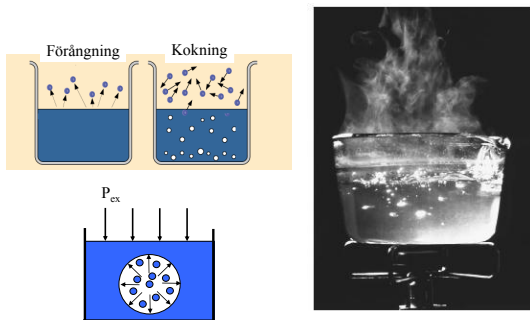

(LÅJ betecknas $P_{ång}$, bara P)

Jämvikts-ångtrycket ökar med ökande temperatur

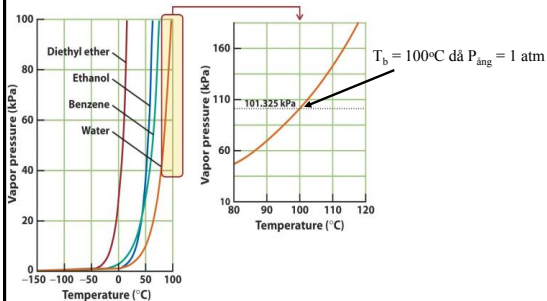

Förångning och kokning

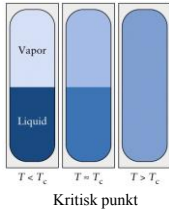

Kokning sker om T är så hög att $P_{ång} =$ omgivande lufttrycket P_{ex}

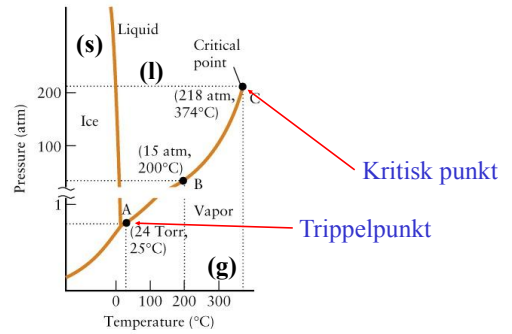
Normal kokpunkt

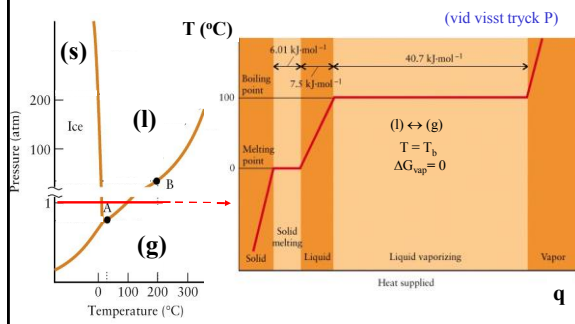
Fasdiagram: grunddragen

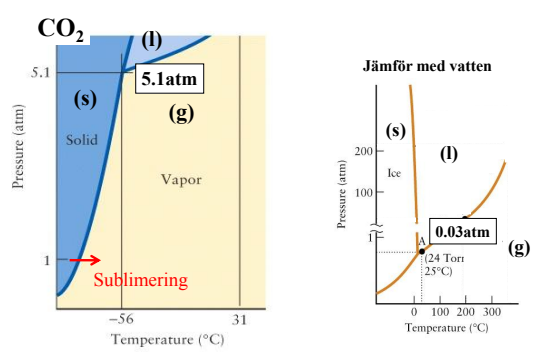
Fasdiagram för vatten

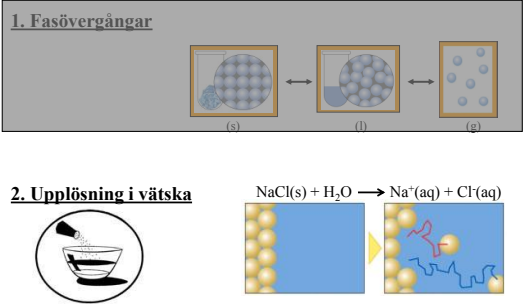
Fasdiagram: Vilken effekt har T ?

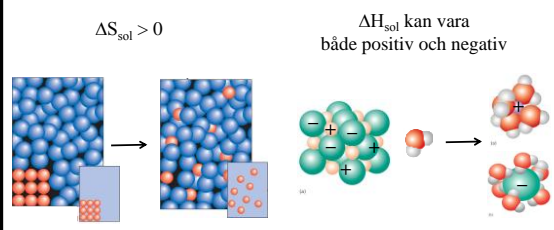
Fasdiagram för koldioxid: sublimering

Upplösning i vätska
en andra tillämpning av ΔG

ΔS och ΔH för upplösning

Upplösning av NaCl: ett enkelt fall

$\Delta S_{\text{sol}} > 0$

$\Delta H_{\text{sol}} \approx 0$

$\Delta G_{\text{sol}} = \Delta H_{\text{sol}} - T\Delta S_{\text{sol}} \approx -T\Delta S_{\text{sol}} < 0$

Upplösning av LiCl och NH₄Cl

LiCl $\Delta H_{\text{sol}} < 0$ (exoterm)

NH₄Cl $\Delta H_{\text{sol}} > 0$ (endoterm)

$\Delta G_{\text{sol}} = \Delta H_{\text{sol}} - T\Delta S_{\text{sol}} < 0$

$\Delta G_{\text{sol}} = \Delta H_{\text{sol}} - T\Delta S_{\text{sol}} < 0$

ΔH_{sol} är skillnaden mellan två stora energier

$\Delta H_{\text{sol}} = \Delta H_{\text{lattice}} + \Delta H_{\text{hydration}}$

Exempel: $\Delta H_{\text{sol}}(\text{NaCl}) = 787 + (-784) = 3 \text{ kJ/mol} \approx 0$

Exempel på värden på ΔH_{sol}

TABLE 8.6 Limiting Enthalpies of Solution, ΔH_{sol} , at 25°C, in Kilojoules per Mole*

Cation	Anion							
	fluoride	chloride	bromide	iodide	hydroxide	carbonate	nitrate	sulfate
lithium	+4.9	-37.0	-48.8	-63.3	-23.6	-18.2	-2.7	-29.8
sodium	+1.9	+3.9	-0.6	-7.5	-44.5	-26.7	+20.4	-2.4
potassium	-17.7	+17.2	+19.9	+20.3	-57.1	-30.9	+34.9	+23.8
ammonium	-1.2	+14.8	+16.0	+13.7	—	—	+25.7	+6.6
silver	-22.5	+65.5	+84.4	+112.2	—	+41.8	+22.6	+17.8
magnesium	-12.6	-160.0	-185.6	-213.2	+2.3	-25.3	-90.9	-91.2
calcium	+11.5	-81.3	-103.1	-119.7	-16.7	-13.1	-19.2	-18.0
aluminum	-27	-329	-368	-385	—	—	—	-350

Mättnad: man kan inte lösa upp hur mycket salt som helst

Vid höga koncentrationer av salt räcker vattnet inte till för fullständig jon-hydratisering

Hydrofoba effekten

Då kolväten löses i vatten finns ett negativt bidrag till ΔS_{sol}

$\Delta S_{\text{sol}} = \Delta S_{\text{koliväte}} + \Delta S_{\text{vattnet}}$

> 0 < 0

vattnet förlorar entropi

”Lika löser lika”

$\text{LiCl} + \text{H}_2\text{O}$

$\Delta G_{\text{sol}} < 0$

$\text{C}_{10}\text{H}_{22} + \text{H}_2\text{O}$

$\Delta G_{\text{sol}} > 0$
 $\Delta S_{\text{vattnet}} > 0$

$\text{C}_{10}\text{H}_{22} + \text{CS}_2$

$\Delta G_{\text{sol}} < 0$

Lika löser lika

Blanda och vänta

<http://jchemed.chem.wisc.edu/JCESoft/CCA/samples/ccn2like.html>

Gasers löslighet : Henrys lag

$s = k_H P$

s: löslighet (mol/liter)
P: partialtryck
 k_H : Henrys konstant

TABLE 8.5 Henry's Constants for Gases in Water at 20°C

Gas	k_H , mol·L ⁻¹ ·atm ⁻¹
air	7.9×10^{-4}
argon	1.5×10^{-3}
carbon dioxide	2.3×10^{-2}
helium	3.7×10^{-4}
hydrogen	8.5×10^{-4}
neon	5.0×10^{-4}
nitrogen	7.0×10^{-4}
oxygen	1.3×10^{-3}